

Psychosocial Factors Correlated with Cooperation Skills in New Normal of Undergraduate Students¹

Naksit Sakdapat²

Received: June 9, 2022 Revised: October 19, 2022 Accepted: December 22, 2022

Abstract

This study is a comparative study using the interactionism model. It aims to identify significant indicators and predict the volume of psychological states and situational factors related to cooperation skills in the new normal. The study sampling group is 789 undergraduate students selected by multi-stage sampling. The study found that attitude towards the development of work skills in the new normal life are positive and significant to cooperation skills ($r = 0.605$, $p < .01$). The multiple regression analysis found that psychological traits, situational factors and psychological states can predict cooperation skills of the sampling group by 52.97% the best predicting factor is an ability to learning process within the university. The high-risk groups include undergraduate male students, low-grade undergraduate students and old undergraduate students. The results of this research have suggested ways to develop cooperation skills and encourage students to prepare and develop cooperation skills more effectively. The researcher has also been used to create a new set of manuals for developing cooperation skills and training courses to develop additional potential under the project “preparing to enter the working age in the new normal”.

Keywords: Psychosocial, cooperation skills, undergraduate students

¹ This research paper is part of the research titled “Psychosocial factors correlated with working skills to the new normal life of undergraduate students”

² Assistant Professor, Faculty of Humanities, University of the Thai Chamber of Commerce,
E-mail: naksit9@gmail.com

ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี¹

นักสิทธิ์ ศักดาพัฒน์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ โดยอาศัยกรอบแนวคิดพื้นฐานจากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบ่งชี้ตัวทำนายที่สำคัญและปริมาณการทำนายของจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 789 คน สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ใช้เครื่องมือวัดแบบมาตรประเมินรวมค่าตัวแปรจำนวน 10 ชุด แบบวัดทุกชุดผ่านการวิเคราะห์หาค่าประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่า ทักษะต่อการพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ ($r = 0.605, p < .01$) นอกจากนี้ยังพบปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์สามารถทำนายทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ของกลุ่มรวม โดยทำนายได้ 52.97% ตัวทำนายที่สำคัญที่สุดคือ การเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย พบกลุ่มเสี่ยงได้แก่ กลุ่มนักศึกษาเพศชาย กลุ่มนักศึกษาอายุมาก และกลุ่มนักศึกษาเกรดเฉลี่ยต่ำ ผลการวิจัยนี้ ได้ชี้แนะถึงแนวทางการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่เพื่อสนับสนุนให้นักศึกษาได้เตรียมความพร้อมและพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และผู้วิจัยยังได้นำไปต่อยอดสร้างชุดคู่มือพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่และหลักสูตรอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพภายใต้โครงการ “เตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่การทำงานในชีวิตวิถีใหม่”

คำสำคัญ: ปัจจัยทางจิตสังคม ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ นักศึกษาปริญญาตรี

¹ บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี”

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ประจำ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย E-mail: naksit9@gmail.com

ที่มาและความสำคัญของปัญหาวิจัย

การระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 หรือ โควิด-19 (COVID-19) เป็นสถานการณ์โรคระบาดวิกฤติร้ายแรงที่เริ่มแพร่ระบาดในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 ผลกระทบของภาวการณ์ดังกล่าวได้ส่งอิทธิพลต่อประชาชนทุกภาคส่วน ทุกประเทศในแทบทุกมิติ ทั้งด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการศึกษา ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้ชีวิตใหม่ภายใต้โลกใบเดิมที่เรียกว่า New Normal เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้คน เช่น การรักษาระยะห่างในที่ทำงานโดยการเว้นระยะห่างระหว่างบุคคล (Social distancing) หรือ ระยะห่างทางสังคม การสวมหน้ากากอนามัยเมื่อออกนอกบ้านอยู่เสมอ รูปแบบการทำงานของผู้คนเปลี่ยนไปจากเดิมที่การออกไปทำงานนอกบ้านเปลี่ยนเป็นเน้นการทำงานอยู่บ้านเป็นหลัก (Work from home) เรียกได้ว่ารูปแบบการทำงานดังกล่าวได้กลายมาเป็นแบบแผนการทำงานแบบใหม่สำหรับยุคปัจจุบัน สิ่งเหล่านี้ได้เปลี่ยนรูปแบบการทำงานแบบเดิมไปอย่างสิ้นเชิง ทั้งการนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของงาน การติดต่อสื่อสารจากระยะไกล การใช้แอปพลิเคชันสำหรับการพูดคุยที่มากขึ้น รวมถึงการจัดสรรเวลา การสร้างสมดุลชีวิตระหว่างการแบ่งช่วงเวลางานกับการพักผ่อนให้เหมาะสม นอกเหนือจากการปรับตัวในช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านที่สำคัญสิ่งหนึ่งที่ต้องพัฒนาควบคู่กันไปคือการพัฒนาทักษะทั้งทักษะทางวิชาชีพ (Hard skills) (Phonok, 2014) และทักษะทางสังคม (Soft skills) (Anderson, 2020) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในยุคปัจจุบันที่ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความราบรื่น เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล งานสำเร็จบรรลุตามเป้าหมายได้ดีขึ้น

ผลกระทบของสถานการณ์โรคระบาดไม่จำกัดอยู่แค่ในการทำงานเท่านั้น ระบบการศึกษาก็เป็นอีกหนึ่งภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวเป็นอย่างมาก จากการประกาศหยุดการเรียนการสอนในช่วงแรกทำให้หลายสถาบันการศึกษาได้นำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้เพื่อเปิดการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ ส่งผลให้สถาบันการศึกษา ครูผู้สอน และนักศึกษาต้องปรับตัวเรียนรู้การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วและมีการสร้างสรรค์เนื้อหาการเรียนการสอนเพื่อใช้ในการเรียนระบบการศึกษาทางไกลรูปแบบออนไลน์ให้กับนักศึกษา แต่ก็พบว่าการเรียนผ่านทางออนไลน์ทำให้รูปแบบการปฏิสัมพันธ์เปลี่ยนไปด้วย (Sakdapat, 2021) เช่น จากเดิมที่นักศึกษาจะสามารถพบเจอพูดคุยปรึกษากันได้ในกลุ่มเพื่อน หรือการทำงานแบบเป็นกลุ่ม ได้ถูกเปลี่ยนเป็นการทำงานจากคนละที่ ทำให้ทักษะการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนในส่วนดังกล่าวก็อาจจะได้รับการพัฒนาลดน้อยลง

นอกจากนี้การพัฒนาองค์ความรู้ของตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอก็มีความสำคัญที่เรียกว่าการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ (Hard skills) หรือความสามารถที่ใช้ในการทำงานในแต่ละสายอาชีพ การพัฒนาทักษะทางสังคม (Soft skills) ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญ ซึ่งจะครอบคลุมถึงทักษะความฉลาดทางอารมณ์ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ (Goleman et al., 2021) ทักษะการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (Graeff, 1997) ทักษะการทำงานกับผู้อื่น (Porter et al., 1975) ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา (Guss et al., 2017; Chomphunut, 2020) เป็นต้น และปัจจุบันทักษะทางสังคม (Soft skills) กลายเป็นทักษะที่หลายองค์กรให้ความสำคัญและใช้เป็นเกณฑ์คัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในองค์กรต่าง ๆ รวมถึงถูกใช้ประเมินความสามารถในการ

ทำงานภายในองค์กรต่าง ๆ (Inta, 2019) และยังเป็นทักษะที่ควรมีในยุคชีวิตวิถีใหม่เพราะถือว่าเป็นด้านที่สำคัญมากต่อชีวิตของการทำงานรูปแบบใหม่ในปัจจุบัน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) เป็นกรอบแนวคิดหลักในการประมวลเอกสารให้ครอบคลุมทั้งปัจจัยภายในและภายนอก เพื่อสามารถระบุตัวทำนายและปริมาณการทำนายของตัวแปรที่เกี่ยวข้องและยังสามารถระบุกลุ่มเสี่ยง สามารถเสนอแนะแนวทางการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติ และจัดทำคู่มือความรู้เกี่ยวกับทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษา ก่อนที่จะออกไปทำงานในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อบ่งชี้ตัวทำนายที่สำคัญและปริมาณการทำนายของจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
- 2) เพื่อศึกษาหากกลุ่มเสี่ยงและแสวงหาปัจจัยที่ช่วยพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ จำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน การประเมินตนเองแห่งตน สุขภาพจิตดี การเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย การเห็นแบบอย่างจากครอบครัว และอิทธิพลจากเพื่อนและรุ่นพี่ ร่วมกับตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร ได้แก่ ทักษะคิดต่อการพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ รวมทั้งสิ้น 9 ตัวแปร สามารถทำนายทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ ได้มากกว่าตัวทำนายจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงลำพังอย่างน้อย 5%

สมมติฐานที่ 2 ตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ จำนวน 7 ตัวแปร ร่วมกับตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร รวม 9 ตัวแปร สามารถทำนายทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ได้ตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) ของ Magnusson and Endler (1977) ซึ่งนำมาใช้ในการกำหนดกรอบตัวแปรและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อค้นหาปัจจัยเชิงเหตุของทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยแบ่งเป็น 4 ด้านสำคัญ คือ 1) สาเหตุด้านสถานการณ์ (Situational factors) เป็นสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวบุคคล ซึ่งอาจส่งเสริมหรือขัดขวางต่อพฤติกรรมที่พึงปรารถนา 2) สาเหตุด้านจิตลักษณะเดิม (Psychological traits) เป็นจิตลักษณะที่บุคคลถูกอบรม

ปลูกฝังและเรียนรู้ผ่านสถาบันทางสังคมตั้งแต่อดีต 3) สาเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์ (Psychological states) เป็นลักษณะจิตใจของบุคคลที่แปรเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ปัจจุบันที่เผชิญอยู่ 4) สาเหตุร่วมจากปฏิสัมพันธ์ของสถานการณ์และจิตลักษณะเดิมที่บุคคลกำลังเผชิญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมบุคคล (Mechanical interaction)

ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่: ความหมาย และวิธีวัด

ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Cooperation skills) มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้ Inta (2019) ให้ความหมายของทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง วิธีการหรือรูปแบบที่จะทำให้คนหลาย ๆ คนร่วมมือกันทำหน้าที่ เพื่อทำงานร่วมกันให้สำเร็จถึงเป้าหมาย หรือบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งใจไว้ร่วมกัน ซึ่งอาจจะช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้เรียนรู้ถึงข้อผิดพลาดระหว่างกัน และสามารถพัฒนาตนเองให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยไม่ขัดแย้ง สามารถรวมใจเป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อทำงานไปให้ถึงจุดหมายร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน Phonok (2014) ให้ความหมายของทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง เป็นทักษะที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว หรือ คุณสมบัติเฉพาะของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นที่รวมถึงการแสดงออกด้านบุคลิกภาพ ด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านความนุ่มนวลในการเข้าสังคม ด้านการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ด้านการมองโลกในแง่ดี ด้านการมีวุฒิภาวะที่เหมาะสม ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ด้านความสามารถในควบคุมอารมณ์ความรู้สึก และความเข้าใจความเป็นจริงของสภาพการณ์ต่าง ๆ

ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ (Cooperation skills in the new normal) ในงานวิจัยนี้หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่น หรือความชำนาญที่บางครั้งไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับสายงาน หรือไม่ตรงกับความรู้ที่ตนเองได้รับมาแต่สามารถช่วยสนับสนุนให้สามารถทำงานหรือประกอบอาชีพร่วมกับผู้อื่นได้ โดยเป็นในลักษณะของการมีความยืดหยุ่นทางความคิด การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน การควบคุมอารมณ์และความรู้สึก การสื่อสารระหว่างกัน การโน้มน้าวใจ การบริหารจัดการคน และการมีปฏิสัมพันธ์ในเชิงบวกกับบุคคลอื่น ๆ

การวัดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นพบในงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น Phokhao (2017) ได้สร้างแบบสอบถามทักษะการเรียนรู้ในการพัฒนาการทำงานและหลักการใช้ชีวิต (Soft skills) จำนวน 30 ข้อ ส่วน Songseeree (2018) ได้สร้างแบบวัดทักษะด้านชีวิตและการทำงาน จำนวน 10 ข้อ นอกจากนี้ Proyrungroi and Chansom (2021) ได้สร้างแบบสอบถามปัจจัยด้านจรรยาวัตรทักษะ (Soft Skill) ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานกลุ่มเจนเอเรชั่นวาย จำนวน 60 ข้อ โดยครอบคลุมในมิติต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านการโน้มน้าว ทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ทักษะด้านการปรับตัว ทักษะความฉลาดทางอารมณ์ ส่วน Penratanahiran and Thongkham (2021) ได้สร้างแบบสำรวจทักษะทางสังคม (Soft skill) ที่ใช้เพื่อการปฏิสัมพันธ์กับผู้คนในสถานประกอบการ จำนวน 40 ข้อ

สำหรับการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น (ชื่อแบบวัด ฉันกับคนอื่น) จำนวน 22 ข้อ เป็นแบบวัดประเภทมาตรประเมินรวมค่า ประกอบด้วยมาตรวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริง

เลย” ที่มีเนื้อหาหลักครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถร่วมมือกับผู้อื่น (Coordinating with others) (Porter et al., 1975) ทักษะความยืดหยุ่นทางความคิด (Cognitive Flexibility) (Rogers, 1959) การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน (Complex problem solving) (Guss et al., 2015; Chomphunut, 2020) ทักษะระหว่างบุคคล (Interpersonal skills) (Graeff, 1997)

กลุ่มตัวแปรสถานการณ์กับทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่

สภาพแวดล้อมรอบตัวบุคคลเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อความคิดและการกระทำของบุคคล (Bhanthumnavin, 2015) การประมวลเอกสารส่วนนี้ จึงศึกษาตัวแปรกลุ่มดังกล่าวทั้งหมด 3 ตัวแปรมีรายละเอียดดังนี้

การเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย เป็นแหล่งที่นักศึกษาเกิดการพัฒนาทางความคิด ความสามารถ หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยอาศัยประสบการณ์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย เช่น การเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ จากอาจารย์ผู้สอน กิจกรรมภายในห้องเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เป็นต้น ซึ่ง Cogan and Petrie (1996) มีผลการศึกษาความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาจะส่งผลให้การเรียนของนักศึกษาดีขึ้น ถ้าอาจารย์กับนักศึกษามีความสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใด นักศึกษาก็จะสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น มีผลการศึกษาว่าการเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการรับนวัตกรรมด้านวิชาการ (Wattanacheewanpakorn, 2013) พฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติ (Bhanthumnavin, 2015) พฤติกรรมป้องกันการรับและแพร่โรคในชีวิตประจำวัน (Praneetvatakul, 2017) เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่านักศึกษาที่มีการเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัยมากเป็นผู้ที่มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่านักศึกษาที่มีการเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัยน้อย

การเห็นแบบอย่างจากครอบครัว เป็นการรับรู้ถึงการกระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือญาติที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ที่แสดงออกถึงความสนใจความเอาใจใส่ในการสร้างทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ ซึ่งสามารถถ่ายทอดทั้งความคิดและประสบการณ์ตามแบบแผนของทฤษฎีปัญญาสังคม (Social learning theory) ของ Bandura (1989) มีผลการศึกษาว่า การเห็นแบบอย่างจากครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมเลือกตั้งอย่างมีจริยธรรม (Khatthiphong, 2010) พฤติกรรมป้องกันการโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Sakdapat, 2021) พฤติกรรมการรับนวัตกรรมด้านวิชาการ (Wattanacheewanpakorn, 2013) เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่านักศึกษาที่มีการเห็นแบบอย่างจากครอบครัวมากเป็นผู้ที่มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่านักศึกษาที่มีการเห็นแบบอย่างจากครอบครัวน้อย

อิทธิพลจากเพื่อนและรุ่นพี่ เป็นการรับรู้จากบุคคลรอบข้าง เช่น เพื่อน รุ่นพี่ ก่อให้เกิดการเลียนแบบพฤติกรรม โดยอาศัยการสังเกตการกระทำของบุคคลต้นแบบ แล้วมากระทำพฤติกรรมนั้นตาม (Bhanthumnavin, 2004) บุคคลที่เป็นวัยรุ่น การเรียนรู้พฤติกรรมจะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนและรุ่นพี่เป็นสำคัญ การเข้ากลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นจะเป็นไปเพื่อการเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันในจิตใจ และเพื่อให้ได้มีโอกาสแสดง

ความสามารถหรือความคิดเห็นให้คนอื่นยอมรับ เพื่อเสริมความเชื่อมั่นของตน ขณะเดียวกันก็ทำให้ได้มีโอกาสเรียนรู้จากผู้อื่น เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น (Wongsutthirat, 1998) และวัยรุ่นนั้นมักใช้เวลาว่างอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ และเลือกคบเพื่อนที่มีลักษณะนิสัยคล้ายกับตน เพื่อนที่อยู่ในวัยเดียวกันจึงมีอิทธิพลต่อวัยรุ่น ก่อให้เกิดการชักจูงและเลียนแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมได้ (Thamcharoan & Suwandee, 2004) มีผลการศึกษาว่าอิทธิพลจากเพื่อนและรุ่นพี่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมความรับผิดชอบ (Sirirak, 2012) พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย (Sareerasart, 2011) พฤติกรรมจดจ่อใส่ใจในการเรียน (Boualar, 2018) เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่านักศึกษาที่มีอิทธิพลจากเพื่อนและรุ่นพี่มากเป็นผู้ที่มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่านักศึกษาที่มีอิทธิพลจากเพื่อนและรุ่นพี่น้อย

กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมกับทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่

จากทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมที่กล่าวถึงตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ การประมวลเอกสารส่วนนี้ จึงศึกษาตัวแปรกลุ่มดังกล่าวทั้งหมด 4 ตัวแปรมีรายละเอียดดังนี้

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Need for achievement) เป็นความต้องการที่จะกระทำให้สิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ การมีความพยายามและมุ่งมั่นในการที่จะกระทำให้สิ่งนั้นให้ประสบผลตามที่ต้องการของนักศึกษาซึ่งเป็นความมุ่งมั่นตั้งใจในการที่จะกระทำการสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปตามจุดประสงค์ที่คาดหวังไว้โดยใช้ความเพียรพยายามอย่างไม่ย่อท้อและต้องมีการวางแผนในการทำงานให้เหมาะสมกับความสามารถและศักยภาพของตนเองได้เป็นอย่างดี (Mekkhachorn et al., 2020) เพื่อให้บรรลุซึ่งเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ Bhanthumnavin (2015) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) ความสำเร็จเกิดจากตนเอง 2) เมื่อมีอุปสรรค รู้จักวางแผนขจัดอุปสรรค 3) วางแผนเพิ่มปัจจัยเอื้ออำนวย และ 4) รู้จักคาดการณ์ว่าจะสำเร็จหรือล้มเหลว มีผลการศึกษาว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Tongman & Peungposop, 2019) พฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน (Boualar, 2018) พฤติกรรมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Kaewsamut, 2020) พฤติกรรมขณะเรียนออนไลน์ (Sakdapat, 2021) พฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 (Punpromthada, 2021) เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากเป็นผู้ที่มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น้อย

ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน (Future orientation and self control) เป็นความสามารถของบุคคลในการคาดการณ์ไกลและเห็นถึงความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นผลจากการกระทำในปัจจุบันรวมทั้งความสามารถของบุคคลที่อดได้รอได้ เพื่อนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคต (De Volder & Lens, 1982) ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 1) สามารถคาดการณ์ไกล เห็นถึงความสำคัญของอนาคต โดยตัดสินใจเลือกกระทำที่เหมาะสม 2) สามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหา วางแผนงานเพื่อเป้าหมายในอนาคต 3) รู้วิธีการปฏิบัติให้เกิดการอดได้รอได้อย่างเหมาะสม 4) สามารถให้รางวัลและลงโทษตนเองเมื่อกระทำไม่เหมาะสม (Bhanthumnavin,

2013) ผู้ที่มีจิตลักษณะประเภทนี้มักมักเป็นผู้ที่คิดไปถึงอนาคตว่าสิ่งที่ตนเองกระทำอยู่ในปัจจุบันนั้น จะมีผลกระทบต่อบุคคลหรือสิ่งต่าง ๆ อย่างไร มีผลการศึกษาว่าลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ประสิทธิภาพของการพัฒนาจิตเชิงบวกต่อความตั้งใจที่จะดูแลผู้สูงอายุ (Vasavanon, 2019) พฤติกรรมการซื้อสินค้าอย่างมีวิจารณญาณ (Tangchitprattana, 2019) พฤติกรรมความรับผิดชอบ (Tangcharoen, 2011) พฤติกรรมการลดน้ำหนัก (Satirant, 2019) เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่านักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองมากเป็นผู้ที่มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่านักศึกษาที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเองน้อย

การประเมินแก่นแห่งตน (Core self evaluation) ความสามารถในการประเมินตนเองของนักศึกษาว่าตนเองมีคุณค่า มีความสามารถ มีประสิทธิภาพหรือไม่ และรู้สึกได้ว่าตนเองมีอำนาจในการควบคุมสภาพแวดล้อมรอบตัวและอารมณ์ของตนเองหรือไม่ ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลักได้แก่ 1) การมองเห็นคุณค่าของตนเอง 2) การรับรู้ความสามารถทั่วไปของตนเอง 3) ความเชื่ออำนาจในตน 4) ความมั่นคงทางอารมณ์ มีผลการศึกษาว่า การประเมินแก่นแห่งตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการตัดสินใจในการเรียนด้วยตนเอง (Mekkhachorn et al., 2020) พฤติกรรมสื่อสารเชิงคุณธรรมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Tiawilai & Bhanthumnavin, 2019) ความพร้อมที่จะแสวงหาความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเป็นผู้สูงวัยที่มีสุขภาพดี (Khongyingya et al., 2021) เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่านักศึกษาที่มีการประเมินแก่นแห่งตนมากเป็นผู้ที่มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่านักศึกษาที่มีการประเมินแก่นแห่งตนน้อย

สุขภาพจิตดี (Mental health) เป็นการที่บุคคลไม่รู้สึกรบกวนใจจนเกินเหตุ ไม่โกรธง่าย ไม่ตื่นตระหนก รู้จักปรับตัว รับรู้เหตุการณ์โดยไม่บิดเบือนจากความจริง มีสมาธิและมีความกล้าในสิ่งที่สมควร สำหรับองค์ประกอบของสุขภาพจิต Department of Mental Health, Ministry of Health (2016) มี 4 ประการ ได้แก่ 1) สภาพจิตใจ จิตใจที่เป็นสุข รู้ภาวะสุขภาพของตนเอง ความเจ็บป่วยทางร่างกายที่ส่งผลต่อจิตใจและความเจ็บป่วยทางจิต 2) สมรรถภาพของจิตใจ ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น และจัดการกับปัญหาในชีวิต 3) คุณภาพของจิตใจ การดำเนินชีวิตอย่างเกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม และ 4) ปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยสนับสนุนให้บุคคลมีสุขภาพจิตที่ดี เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคนในครอบครัว การทำงาน รายได้ ศาสนา ความเชื่อของแต่ละบุคคล ความสามารถในการทำงาน ตลอดจนสิ่งแวดล้อม มีผลการศึกษาว่าสุขภาพจิตดีมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมการเรียนรู้แบบประสบการณ์ (Klayyprayong, 2020) พฤติกรรมเป็นแฟนฟุตบอลที่ส่งผลต่อสุขภาวะทางสังคมและสุขภาพจิต (Prayoonsak, 2017) ความเครียดในการเตรียมตัวสอบข้อสอบพิสดารของนักศึกษาระดับปริญญาโท (Sutjaritwarangoon, 2014) พฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ในชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย (Pimthong, 2011) เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่านักศึกษาที่มีสุขภาพจิตดีมากเป็นผู้ที่มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่านักศึกษาที่มีสุขภาพจิตดีน้อย

กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์กับทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่

จากทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมที่กล่าวถึงตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นจิตลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของบุคคลขึ้นอยู่กับสถานการณ์แวดล้อมรอบตัวร่วมกับลักษณะของจิตเดิมของบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด (Bhanthumnavin, 2015) การประมวลเอกสารส่วนนี้ จึงศึกษาตัวแปรกลุ่มดังกล่าวทั้งหมด 2 ตัวแปรมีรายละเอียดดังนี้

ทัศนคติต่อการพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ เป็นการประเมินค่าของนักศึกษาเกี่ยวกับการมองเห็นประโยชน์ และความสำคัญของทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ รวมทั้งความรู้สึกชอบหรือพอใจในการทำพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) การเห็นประโยชน์ หรือการเห็นโทษ 2) ความรู้สึกชอบ หรือความรู้สึกไม่ชอบ 3) การที่จะกระทำ หรือพร้อมจะหลีกเลี่ยงที่จะกระทำ มีผลการศึกษาว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมจริยธรรมในการเรียน (Klaykaew, 2016) พฤติกรรมการทำงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน (Supamut, 2016) เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่านักศึกษาที่มีทัศนคติต่อการพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่มากเป็นผู้ที่มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่า ทัศนคติต่อการพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่น้อย

การรับรู้ความสามารถในการควบคุมทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ การที่บุคคลตัดสินใจเกี่ยวกับความสามารถของตน ในการจัดการและปฏิบัติพฤติกรรมเกี่ยวกับทักษะการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการมีทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ มีผลการศึกษาว่าการรับรู้ความสามารถในการควบคุมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น พฤติกรรมป้องกันการรับและแพร่โรคในสถานที่ส่วนบุคคล (Praneetvatakul, 2017) พฤติกรรมเตรียมตัวก่อนเรียนออนไลน์ของนักศึกษา (Sakdapat, 2021) พฤติกรรมการสื่อสารอย่างเคารพสิทธิ (Tiawilai & Bhanthumnavin, 2018) เป็นต้น การวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่านักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่มากเป็นผู้ที่มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่า นักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่น้อย

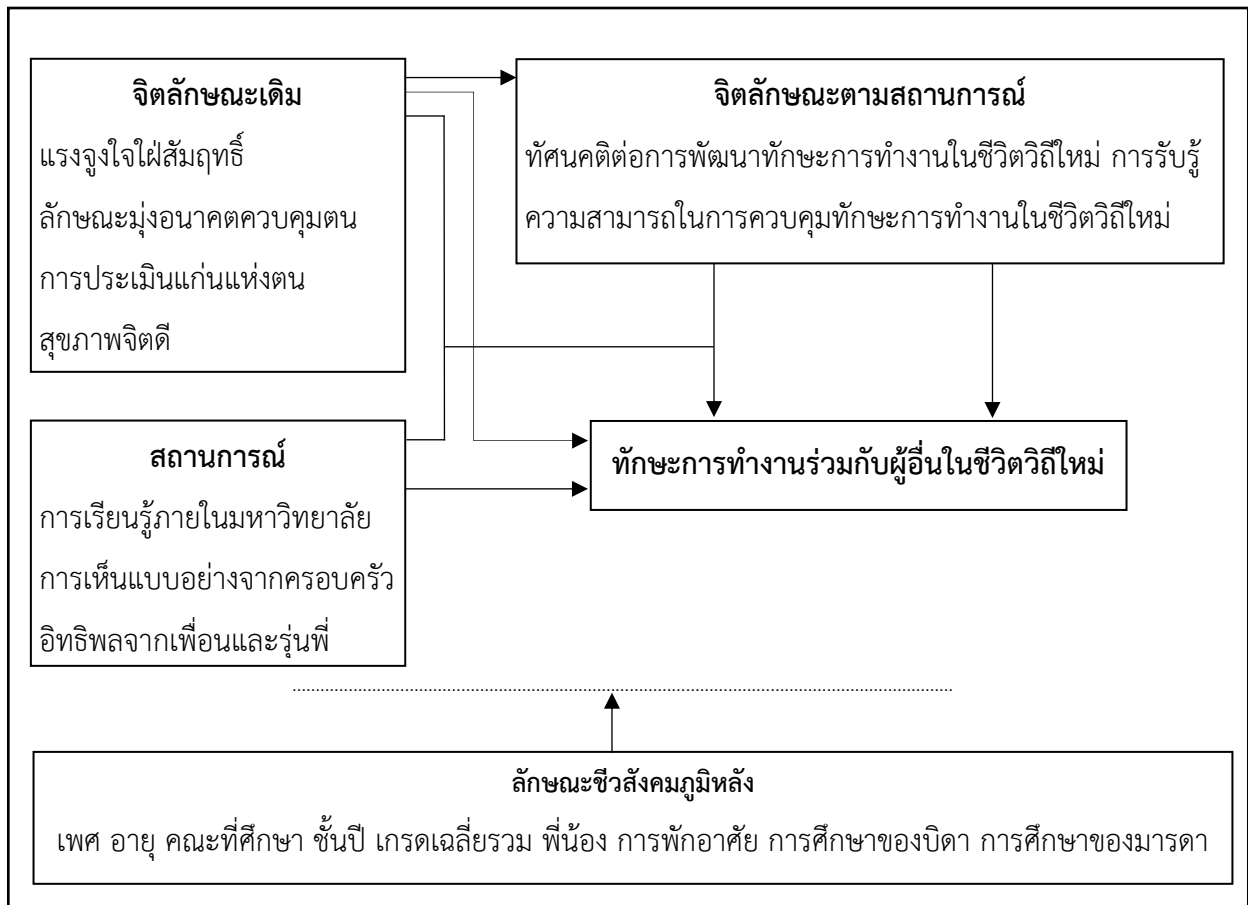
ลักษณะชีวสังคมภูมิหลัง จากการประมวลเอกสารงานวิจัย พบว่า ลักษณะชีวสังคมภูมิหลังมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา เช่น พฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติ (Bhanthumnavin, 2015) พฤติกรรมเรียนออนไลน์ของนักศึกษา (Sakdapat, 2021) พฤติกรรมมุ่งมั่นในการเรียน (Boualar, 2018) พฤติกรรมดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Kaewsamut, 2020) เป็นต้น สำหรับลักษณะชีวสังคมภูมิหลังในงานวิจัยนี้ หมายถึง การสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับนักศึกษา เช่น เพศ อายุ คณะที่ศึกษา ชั้นปี สาขาที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยรวม จำนวนพี่น้อง การพักอาศัย การศึกษาของบิดา และการศึกษาของมารดา การฝึกอบรมโครงการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย การปรับตัวเข้าสู่ชีวิตวิถีใหม่ เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Magnusson & Endler, 1977) และการประมวลเอกสารสามารถนำมาสร้างกรอบแนวคิด โดยมีตัวแปรดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)



วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีและมีอายุมากกว่า 18 ปี ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling method) ทั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรในการสุ่มตัวอย่างคือ 1) ทำการสุ่มพื้นที่ตั้งแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) 2) พื้นที่แบ่งออกเป็น มหาวิทยาลัยกำกับของรัฐ 4 แห่ง และมหาวิทยาลัยกำกับของเอกชน 4 แห่ง 3) ทำการสุ่มคณะแบ่งออกเป็น คณะทางด้านวิทยาศาสตร์ กับคณะทางมนุษยศาสตร์และคณะทางบริหารธุรกิจ 4) นักศึกษาระดับปริญญาตรี ทำการสุ่มกลุ่มของนักศึกษาอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีการจับฉลากแบ่งเป็น กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 กับกลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 5) จำนวนนักศึกษาเท่ากับ 25 คน (8x2x2x25) รวมทั้งสิ้นอย่างน้อย 800 คน

สำหรับการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 และภาคฤดูร้อนของปีการศึกษา 2564 โดยให้ผู้ตอบรายงานตนเอง (Self-report) ซึ่งก่อนการตอบแบบวัดผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการตอบ และเอกสารแสดงความยินยอมผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย (Consent form) เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายมาตรฐานการวิจัยจริยธรรมในมนุษย์ (National policy and ethical guidelines for human research) จากนั้นเมื่อเสร็จสิ้นผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบและมอบของที่ระลึกเพื่อเป็นการตอบแทน

เครื่องมือวัดการวิจัย

การวิจัยนี้ได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือวัดมาจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและปรับใช้แบบวัดของนักวิจัยท่านอื่น ๆ ที่มีค่าความเชื่อมั่นสูง ซึ่งเป็นชุดแบบสอบถามปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ จำนวน 10 ชุด เป็นแบบวัดมาตราประมาณรวมค่า (Summated rating scales) โดยการให้ผู้ตอบรายงานตนเอง (Self-report) แต่ละข้อประกอบด้วย มาตรการ 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เกณฑ์การให้คะแนน ข้อความทางบวก การให้คะแนนให้จาก 6 5 4 3 2 1 ตามลำดับจาก จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง และไม่จริงเลย สำหรับข้อความทางลบ เกณฑ์การให้คะแนนจะให้ในทิศทางกลับมารวมกัน

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญสาขาพฤติกรรมศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญด้านนวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ตรวจสอบความถูกต้องและความหมาย (Face validity) แบบวัดทุกชุดผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน (Confirmatory factor analysis) (Muthen & Muthen, 2007) ตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (α -Coefficient) (Cronbach, 1951) แบบวัดทั้งหมดมีค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาระหว่าง 0.75 – 0.87 (ตาราง 1)

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้เกณฑ์ระดับความสัมพันธ์ 3 ระดับ (Cohen, 1977) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) แบบ Enter และ Stepwise โดยใช้ตัวทำนายหลายตัวในการทำนายตัวถูกทำนายทีละตัว ใช้เกณฑ์เปอร์เซ็นต์ทำนายความแตกต่างที่ 5% (Cohen, 1977) ส่วนการวิเคราะห์ผลนอกเหนือสมมติฐาน ได้ทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way analysis of variance) เพื่อหากกลุ่มเสี่ยงโดยถ้าพบมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ก็จะนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé's ต่อไป

ผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ เก็บข้อมูลได้ทั้งสิ้น 819 คน คัดแบบวัดที่ตอบเกี่ยวกับตัวแปรอิสระและตัวแปรตามได้สมบูรณ์ เหลือ 789 คน อายุเฉลี่ย 20 ปี เป็นเพศหญิง 55.30% นักศึกษาเรียนสาขามนุษยศาสตร์ 44.50% นักศึกษาเกรดเฉลี่ยน้อย (≤ 3.00) 51.50% นักศึกษามีพี่น้อง 76.80% นักศึกษาพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา 52.90% การศึกษาของบิดาต่ำกว่าปริญญาตรี 64.80% และการศึกษาของมารดาต่ำกว่าปริญญาตรี 65.40%

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation analysis) ของตัวแปรต่าง ๆ ในกลุ่มรวม ($N=789$) พบว่า 1) ทักษะคิดต่อการพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่กับทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดและมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ ($r = 0.605, p < .01$) ส่วนตัวแปรอื่น ๆ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.216 ถึง 0.520 2) กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมจำนวน 4 ตัวแปรนั้น การประเมินแก่นแห่งตน และสุขภาพจิตดี เป็นคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = 0.659, p < .01$) ส่วนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิมอื่น ๆ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.336 ถึง 0.514 3) กลุ่มตัวแปรสถานการณ์จำนวน 3 ตัวแปรนั้น อิทธิพลจากเพื่อนและรุ่นพี่ และการเห็นแบบอย่างจากครอบครัวเป็นคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุด ($r = 0.299, p < .01$) (ตาราง 2)

3. ผลการทำนายทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ โดยใช้จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย ใช้การวิเคราะห์สถิติแบบถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Multiple regression analysis) แบบเป็นขั้น (Enter and stepwise) พบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ในกลุ่มรวม ตัวทำนายทั้ง 9 ตัวแปร ชุดที่ 6 รวมทุกตัวแปร สามารถทำนายทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ โดยทำนายได้ 52.97% มีลำดับตัวทำนายสำคัญเรียงจากมากไปน้อยคือ ทักษะคิดต่อการพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ การเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน อิทธิพลจากเพื่อนและรุ่นพี่ การประเมินตนเอง ตน สุขภาพจิตดี การเห็นแบบอย่างจากครอบครัว การรับรู้ความสามารถในการควบคุมทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับคือ .44, .31, .31, .24, .16, .15, .14, -.25 2) ผลการวิเคราะห์ในกลุ่มย่อย 20 กลุ่มย่อย ตัวทำนายทั้ง 9 ตัวแปร ชุดที่ 6 รวมทุกตัวแปร สามารถทำนายทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ โดยทำนายได้มากที่สุดคือ กลุ่มบุตรคนเดียว โดยทำนายได้ 87.72% โดยมีลำดับตัวทำนายสำคัญเรียงจากมากไปน้อยคือ ทักษะคิดต่อการพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อิทธิพลจากเพื่อนและรุ่นพี่ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ การประเมินตนเอง ตน การเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ซึ่งมีค่าเบต้าตามลำดับคือ .74, .66, .14, .12, -.17, -.22, -.48 พิสัยการทำนายในกลุ่มย่อยที่เหลือมีค่าระหว่าง 76.91% - 45.97% 3) ส่วนผลการเปรียบเทียบการทำนายกลุ่มย่อย 20 กลุ่มย่อยของชุดทำนายที่ 6 รวมทุกตัวแปร ในสองกลุ่มที่แบ่งตามตัวแปรอิสระชั้นรองตัวเดียวกัน พบว่าคู่ที่มีความแตกต่างกันเกิน 5% (Cohen, 1977) มีจำนวน 5 คู่ ได้แก่ 1) เพศชายกับเพศหญิง (58.70% และ 50.86% ตามลำดับ) 2) อายุมากกับอายุน้อย (64.49% และ 51.60% ตามลำดับ) 3) บุตรคนเดียวกับมีพี่น้อง (87.72% และ 45.97% ตามลำดับ) 4) ระดับการศึกษาของบิดาปริญญาตรีขึ้นไปกับระดับการศึกษาของบิดาต่ำกว่าปริญญาตรี (62.08% และ 53.57% ตามลำดับ) 5) ระดับการศึกษาของมารดาต่ำกว่าปริญญาตรีกับระดับการศึกษาของมารดาปริญญาตรีขึ้นไป (58.13% และ 52.77% ตามลำดับ) (ตาราง 3)

4. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนตัวแปรกลุ่มสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม จิตลักษณะสถานการณ์ และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ ตามลักษณะชีวสังคมภูมิหลังที่สำคัญ พบว่า 1) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทีละตัวคือ เพศ เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่แบ่งตามระดับตัวแปรอิสระนี้ พบว่า นักศึกษาเพศหญิงมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่านักศึกษาเพศชาย 2) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสองทางระหว่างอายุกับเกรดเฉลี่ย 3) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์แบบสามทางระหว่างเพศ อายุ เกรดเฉลี่ย เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffé's มีคู่ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ 2 คู่ ได้แก่ นักศึกษาอายุน้อยเกรดเฉลี่ยสูงมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่านักศึกษาอายุมากเกรดเฉลี่ยต่ำ และนักศึกษาเพศหญิงอายุน้อยเกรดเฉลี่ยสูงมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่านักศึกษาเพศชายอายุมากเกรดเฉลี่ยต่ำ (ตาราง 4 และตาราง 5)

ตาราง 1
คุณภาพของเครื่องมือวัดตัวแปรในการวิจัย

ชื่อตัวแปร	จำนวนข้อ ที่เริ่มต้น	จำนวน ข้อที่ใช้ จริง	พิสัยค่า t	ค่า					การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis)				
				ความ เชื่อมั่น (α)	ค่า χ ²	df	P-value (p>0.05)	RMSEA (≤0.06)	CFI (≥0.95)	TLI (≥0.95)	SRMR (≤0.08)		
1. แบบวัดทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น*	22	14	3.245 – 6.754	0.758	59.542	57	0.4210	0.026	0.974	0.996	0.059		
2. แบบวัดทัศนคติต่อการพัฒนาทักษะการทำงานในสัปดาห์ใหม่*	18	14	2.321 – 6.451	0.778	64.467	61	0.3421	0.059	0.965	0.994	0.079		
3. แบบวัดการรับรู้ความสามารถในการควบคุมทักษะการทำงานในสัปดาห์ใหม่*	18	12	2.449 – 7.817	0.793	49.984	42	0.3742	0.047	0.978	0.968	0.052		
4. แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	17	14	3.278 – 9.755	0.814	56.679	57	0.4357	0.038	0.972	0.983	0.073		
5. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง	17	13	2.512 – 7.334	0.835	64.971	63	0.3996	0.042	0.968	0.962	0.069		
6. แบบวัดการประเมินตนเองด้านแรงกดดัน	15	12	2.142 – 5.612	0.761	64.566	61	0.4681	0.027	0.993	0.957	0.067		
7. แบบวัดสุขภาพจิตดี	15	13	3.137 – 6.762	0.872	52.849	51	0.4739	0.042	0.994	0.986	0.072		
8. แบบวัดการเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย*	18	16	2.528 – 5.374	0.778	57.947	59	0.4598	0.037	0.978	0.985	0.073		
9. แบบวัดการเห็นแบบอย่างจากครอบครัว*	19	16	3.416 – 7.983	0.734	62.846	62	0.4595	0.039	0.993	0.997	0.071		
10. แบบวัดอิทธิพลจากเพื่อนและรุ่นพี่*	19	16	2.458 – 8.415	0.787	61.645	59	0.3356	0.049	0.991	0.964	0.076		

หมายเหตุ: *เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในงานวิจัยนี้ **ในงานวิจัยนี้ให้ค่าความสำคัญกับค่า t มากกว่าค่า r โดยเกณฑ์การตัดสินใจคือ ค่า t ≥ 2.00 และค่า r ≥ 0.20 , CFA ใช้เกณฑ์ผ่าน 3 ใน 5 เกณฑ์ขึ้นไปโดยเฉพาะเมื่อค่า χ² ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ในกลุ่มรวม (N=789)

ตัวแปร	Mean	SD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	64.26	6.80	1									
2.	62.21	10.11	.605**	1								
3.	53.87	7.02	.378**	.374**	1							
4.	60.61	9.59	.520**	.591**	0.065	1						
5.	62.73	10.48	0.01	-0.066	.437**	-0.049	1					
6.	59.83	7.83	.216**	-0.016	.295**	.119**	.299**	1				
7.	61.02	7.80	.404**	.549**	.614**	.260**	.398**	.163**	1			
8.	50.50	7.29	.227**	.536**	.361**	.435**	.108**	0.055	.468**	1		
9.	49.37	8.36	.433**	.606**	.327**	.426**	.088*	0.051	.514**	.435**	1	
10.	45.51	11.44	.291**	.557**	.122**	.385**	-.082*	.071*	.345**	.336**	.659**	1

หมายเหตุ: *p< .05, **p< .01

ตัวแปร 1: ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น 2: ทักษะคิดต่อการพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตจริงใหม่ 3: การรับรู้ความสามารถในการควบคุมทักษะการทำงานในชีวิตจริงใหม่ 4: การเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย

5: การเห็นแบบอย่างจากครอบครัว 6: อิทธิพลจากเพื่อนและรุ่นพี่ 7: แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 8: ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 9: การประเมินตนเองกับตนเอง 10: สุขภาพจิตดี

ตาราง 3

ผลการทำนากายทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ โดยใช้จิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย

ลำดับ	กลุ่ม	จำนวน คน	ชุดทำนายที่ 4 จิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ (1 - 7)			ชุดทำนายที่ 5 จิตลักษณะตามสถานการณ์ (8 - 9)			ชุดทำนายที่ 6 รวมชุดตัวแปร (1 - 9)			% แตกต่าง
			% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า (Beta)	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า (Beta)	% ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า (Beta)	
1.	รวม	789	41.70	5, 1, 3, 2, 7, 6, 4	.42, .32, .23, -.17, .16, -.15, -.10	39.29	8, 9	.53, .17	52.97	8, 5, 2, 9, 7, 3, 4, 6	.44, .31, .31, -.25, .24, .16, .15, .14	11.3*
2.	เพศชาย	353	52.50	5, 3, 2, 1, 4, 6, 7	.50, .49, -.32, .29, -.20, -.14, .09	39.24	8, 9	.52, -.18	58.70	8, 2, 5, 3, 9, 4, 7	.38, -.37, .37, .35, .19, -.18, .09	6.2*
3.	เพศหญิง	436	35.95	5, 1, 7, 6	.37, .33, .16, -.13	37.64	8, 9	.54, .16	50.86	8, 5, 2, 9, 4, 1, 6, 7	.48, .33, -.23, .22, -.15, .14, -.13, .11	13.2*
4.	อายุน้อย (<20 ปี)	480	38.53	5, 1, 3, 2	.46, .22, .18, -.13	36.35	8, 9	.51, .17	51.60	5, 8, 9, 2	.42, .39, .33, .31	13.1*
5.	อายุมาก (>20 ปี)	309	53.05	1, 5, 6, 3, 7, 4, 2	.51, .37, -.30, .29, .25, -.24, -.23	45.85	8, 9	.57, .20	64.49	8, 7, 2	.80, .43, -.19	11.4*
6.	สายวิทยาศาสตร์	79	43.26	5, 3, 1	.36, .25, .22	49.91	8, 9	.57, .23	59.57	8, 9, 5, 7	.43, .27, .26, .14	9.7*
7.	สายมนุษยศาสตร์	351	36.57	5, 1, 2, 7, 3, 6	.41, .29, -.20, .17, .16, -.15	34.45	8, 9	.52, .14	48.96	8, 5, 2, 9, 7	.47, .33, -.32, .23, .11	12.4*
8.	สายวิศวกรรม - สถาปัตยกรรม	265	47.12	5, 1, 3, 4, 2, 1, 7	.44, .34, .28, -.17, -.16, -.16, .15	41.18	8, 9	.54, .17	56.64	8, 5, 2, 4, 3, 9, 7, 6	.46, .32, -.23, -.22, .22, .21, .18, -.09	9.5*
9.	สายบริหารธุรกิจ	94	51.63	5, 1, 7	.41, .35, .18	45.40	8, 9	.54, .25	61.33	8, 7, 4, 1	.68, .27, -.26, .20	9.7*
10.	เกรดเฉลี่ยน้อย (<3.00)	406	50.60	5, 1, 3, 4, 6, 7, 2	.50, .27, .26, -.21, -.18, .17, -.14	33.73	8, 9	.45, .24	57.66	5, 9, 8, 4, 2, 3, 7, 6	.48, .31, .24, -.23, -.20, .18, .14, -.13	7.1*
11.	เกรดเฉลี่ยมาก (>3.00)	383	36.94	1, 5, 3, 2, 7, 6	.37, .35, .20, -.19, .11, -.10	47.41	8, 9	.64, .09	55.71	8, 2, 5, 9, 1, 7	.64, -.32, .17, .13, .12, .10	8.3*
12.	เป็นบุตรคนเดียว	183	74.96	1, 2, 5, 3, 4, 6	.93, -.46, -.24, .23, .16, -.15	71.42	8, 9	.66, .25	87.72	8, 1, 2, 5, 3, 7, 9	.74, .66, -.48, -.22, -.17, .14, .12	12.8*
13.	มีพี่น้อง	606	38.65	5, 1, 7, 6, 2	.53, .27, .15, -.13, -.09	27.07	8, 9	.47, .12	45.97	5, 9, 8, 2, 7, 6	.50, .31, .21, -.18, .12, .11	7.3*
14.	พักอาศัยอยู่กับญาติ	250	65.28	5, 2, 1, 3, 7, 6	.56, -.51, .50, .33, -.26, .14	42.09	8	.64	76.91	2, 8, 5, 9, 6, 1, 7, 3	-.88, .77, .36, .23, .22, .22, -.13, -.12	11.6*
15.	พักอาศัยอยู่กับบิดามารดา	417	41.77	5, 1, 7, 3, 2, 6, 4	.47, .29, .27, .17, -.15, -.13, -.09	38.31	8, 9	.42, .28	53.65	8, 5, 9, 7, 3, 4, 1, 2	.40, .30, .25, .17, .16, -.15, -.13, -.07	11.9*
16.	พักอาศัยอยู่คนเดียว	63	97.36	6, 4, 3, 7, 2	1.09, .85, .68, -.59, .13	44.62	8	.66	64.99	6, 4, 3, 7, 9, 7, 5, 2	.68, .150, .42, -.41, -.40, .36, .23, -.13	2.6
17.	พักอาศัยอยู่ในที่อื่น ๆ	59	1.00	4, 5, 7, 2, 1, 6	-.290, .245, -.103, .86, -.85, .16	19.05	9	.43	1.00	4, 2, 5, 9, 1, 6	.201, .188, .122, -.91, -.42, .00	0
18.	การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี	511	38.29	5, 2, 1, 3, 6, 7	.51, -.29, .27, .20, .11, .07	33.59	8, 9	.51, .14	53.57	5, 2, 9, 8, 3, 6	.48, -.47, .42, .33, .11, -.10	15.3*
19.	การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป	278	57.11	1, 4, 5, 7, 6	.63, -.37, .36, .35, -.12	32.39	8, 9	.48, .18	62.08	4, 8, 7, 1, 5, 3, 6	-.50, .38, .37, .32, .28, .16, -.08	5.0*
20.	การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี	516	37.11	1, 5, 2, 3, 6, 7	.47, .33, -.31, .17, -.14, .09	42.54	8, 9	.56, .19	58.13	8, 2, 9, 1, 5, 6	.57, -.50, .29, .25, .23, -.10	15.6*
21.	การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป	273	50.80	5, 3, 1, 7	.58, .17, -.13, .12	23.12	8, 9	.35, .19	52.77	5, 8, 6, 7, 4	.49, .27, .26, .22, -.19	2.0

หมายเหตุ : ค่าเบต้าทุกตัวมีนัยสำคัญที่ .05 และ * มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างตั้งแต่ 5.0% ขึ้นไป

ตัวทำนายที่ 1 และจริงใจไม่เต็มที่

ตัวทำนายที่ 4 สุขภาพจิตดี

ตัวทำนายที่ 7 อธิปไตยจากเพื่อนและรุ่นพี่

ตัวทำนายที่ 2 ลักษณะบุคลิกภาพตามคุณ

ตัวทำนายที่ 5 การเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย

ตัวทำนายที่ 8 หัตถ์คิดต่อการพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่

ตัวทำนายที่ 3 การประเมินตนเอง

ตัวทำนายที่ 6 การเห็นแบบอย่างจากครอบครัว

ตัวทำนายที่ 9 การรับรู้ความสามารถในการควบคุมทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่

ตาราง 4

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของตัวแปรกลุ่มสถานการณ์ จิตลักษณะเดิม

จิตลักษณะตามสถานการณ์ และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ ตามเพศ อายุ และเกรดเฉลี่ย

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ						
		เพศ (ก)	อายุ (ข)	เกรดเฉลี่ย (ค)	ก × ข	ก × ค	ข × ค	ก × ข × ค
ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	789	24.57***	0.03	0.04	0.13	2.94	25.50***	11.28***

หมายเหตุ: * $p < .05$; ** $p < .01$; *** $p < .001$

ตาราง 5

ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยตามตัวแปรตาม เมื่อเทียบกับตัวแปรอิสระ

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรตาม				
		กลุ่มคะแนนสูง	Mean	SE	95%CI Lower	95%CI Upper
ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	เพศ	หญิง	65.213	0.374	64.478	65.948
	อายุ*	น้อย	63.977	0.326	63.337	64.618
	เกรดเฉลี่ย*	สูง	63.980	0.376	63.242	64.717
	ตัวแปรอิสระ	กลุ่มคะแนนต่ำ	Mean	SE	95%CI Lower	95%CI Upper
	เพศ	ชาย	62.650	0.357	61.950	63.349
	อายุ*	มาก	63.885	0.401	63.098	64.672
	เกรดเฉลี่ย*	ต่ำ	63.883	0.355	63.185	64.580

หมายเหตุ: *กลุ่มตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญที่ .05

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ พบว่า สันนิษฐานสมมติฐานที่ 1 คือ กลุ่มจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกันทำนายทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ ได้มากกว่าตัวทำนายจากกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงลำพังอย่างน้อย 5% มีจำนวน 5 คู่ ได้แก่ 1) เพศชายกับเพศหญิง (58.70% และ 50.86% ตามลำดับ) 2) อายุมากกับอายุน้อย (64.49% และ 51.60% ตามลำดับ) 3) บุตรคนเดียวกับมีพี่น้อง (87.72% และ 45.97% ตามลำดับ) 4) ระดับการศึกษาของบิดาปริญญาตรีขึ้นไปกับระดับการศึกษาของบิดาต่ำกว่าปริญญาตรี (62.08% และ 53.57% ตามลำดับ) 5) ระดับการศึกษาของมารดาต่ำกว่าปริญญาตรีกับระดับการศึกษาของมารดาปริญญาตรีขึ้นไป (58.13% และ 52.77% ตามลำดับ) (ตาราง 3) สำหรับชุดทำนายที่ 4 จิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ พบว่า การเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัยเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สามารถทำนายทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ได้สูงสุด รองลงมาได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การประเมินแก่นแห่งตน

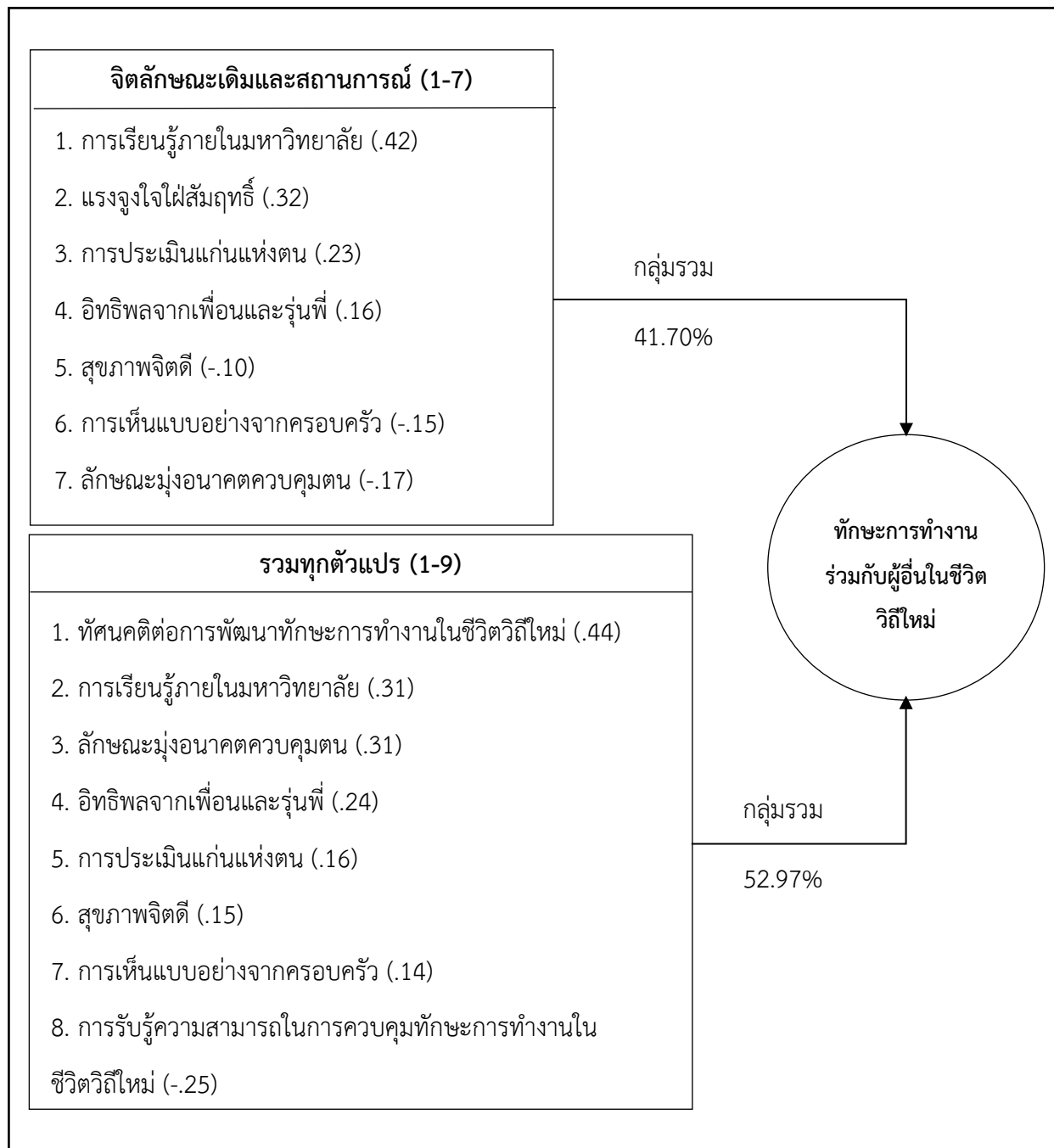
สำหรับตัวแปรการเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย เนื่องจากในมหาวิทยาลัยนั้นจะเป็นการสอนในด้านวิชาการ (Hard skills) นักศึกษาต้องเรียนรู้ทักษะการใช้ชีวิตและทักษะทางสังคม (Soft skills) ที่เปรียบเทียบเสมือนการ

เตรียมตัวก่อนเข้าสู่สังคมของการทำงาน นอกจากนี้การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยยังประกอบด้วยความสัมพันธ์ของกิจกรรมการเรียนรู้ที่อาศัยการทำงานเป็นกลุ่ม (Praditbathuka, 2013) ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน การเลือกคบเพื่อน ประสบการณ์ที่ถูกชี้นำจากเพื่อน (Thongpakdee, 2008) สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ (Ariyathada, 2021) และความสัมพันธ์กับอาจารย์ (Cogan & Petrie, 1996) รวมถึงการปรับตัวการใช้ชีวิตจากระดับมัธยมศึกษาสู่สังคมของมหาวิทยาลัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในเรื่องของความรับผิดชอบต่อตนเอง การพึ่งพาตนเอง การเรียนรู้ที่อาศัยความสนใจของตนเอง และการวางแผนเป้าหมายในอนาคต (Jongjaisurathum, 2016) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thongpakdee (2008) ที่พบความสัมพันธ์ของการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยกับกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาคือ นักศึกษาที่ผ่านการฝึกฝนกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มในตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยมีแนวโน้มที่จะมีการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีกว่านักศึกษาประเภทตรงข้าม เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Metheekul (2018) ที่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการทำงานกลุ่มร่วมกันทำให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจมากกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองเพียงลำพัง

นอกจากนี้ชุดทำนายที่ 5 จิตลักษณะตามสถานการณ์ และชุดทำนายที่ 6 รวมทุกตัวแปร พบว่า ทักษะคิดต่อการพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ เป็นตัวแปรสำคัญที่สามารถทำนายทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ได้สูงสุด ผลการวิเคราะห์นี้สอดคล้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of reasoned action) (Ajzen & Fishbein, 1980) คือ ทักษะคิดเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคล และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior) (Ajzen, 1991) คือ เมื่อบุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งใดหรือมีความพร้อมที่จะกระทำแล้ว จะมีแนวโน้มในการมีพฤติกรรมนั้นมากขึ้น และความสำเร็จในการกระทำพฤติกรรมจะขึ้นอยู่กับทัศนคติหรือความพร้อมต่อการกระทำ การคล้อยตามกลุ่มและการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมส่งผลโดยผ่านเจตนาเชิงพฤติกรรม ขึ้นอยู่กับเจตนาเชิงพฤติกรรม และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมที่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมเช่นกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Charoenmitsakul (2009) ที่พบว่า ทักษะคิดต่อการแสวงหาความรู้เป็นตัวทำนายที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกในการทำนายพฤติกรรมแสวงหาความรู้ของนักเรียน และยังพบในงานวิจัยของ Boualar (2018) ศึกษากลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า ทักษะคิดที่ดีต่อการเรียน เป็นตัวทำนายลำดับต้นของพฤติกรรมกระตือรือร้นในการเรียน และงานวิจัย Phomlakan (2006) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมฉลาดดูแลสุขภาพ พบว่า ทักษะคิดที่ดีต่อพฤติกรรมฉลาดดูแลสุขภาพ เป็นตัวทำนายลำดับแรก สำหรับงานวิจัยนี้พบว่าตัวทำนายสำคัญที่เข้าร่วมทำนายทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งหมดเป็นตัวแปรที่มาจากกลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ผลการวิจัยนี้จึงสนับสนุนแนวคิดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Magnusson & Endler, 1977) และสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตอีกหลายเรื่องที่ทำการศึกษากรอบแนวคิดรูปแบบนี้ (Chopik et al., 2017; Vazsonyi et al., 2017; Boualar, 2018)

ภาพประกอบ 2

ผลการทำนายทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่



ผลการวิจัยนี้ยังสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 คือ ตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ จำนวน 7 ตัวแปร ร่วมกับตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ตัวแปร รวม 9 ตัวแปร สามารถทำนายทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ได้ตั้งแต่ร้อยละ 40 ขึ้นไป ผลเช่นนี้พบในชุดที่ 4 จิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ สามารถทำนายในกลุ่มรวมได้ 41.70% และชุดที่ 6 รวมทุกตัวแปร สามารถทำนายในกลุ่มรวมได้ 52.97% (ภาพประกอบ 2) ผลเช่นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตเช่น Sakdapat (2021) ตัวทำนายทั้ง 10 ตัวแปร สามารถ

ทำนายพฤติกรรมขณะเรียนออนไลน์ได้ 45.30% และงานวิจัยของ Supasamut (2016) ตัวทำนายทั้ง 9 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมบริการบนเครื่องบินได้ 42.50% และงานวิจัยของ Tiawilai and Bhanthumnavin (2018) ตัวทำนายทั้ง 12 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมสื่อสารอย่างเคารพสิทธิได้ 64.60%

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยและพัฒนา

1. ผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบว่านักศึกษาที่มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นน้อย (กลุ่มเสี่ยง) และควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับแรก เพื่อให้มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาเพศชาย กลุ่มนักศึกษาอายุมาก และกลุ่มนักศึกษาเกรดเฉลี่ยต่ำ โดยสามารถพัฒนาได้จากปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ ได้แก่ การเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย ทักษะคิดต่อการพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตัวอย่างเช่น กรณีที่ 1 การพัฒนาการเรียนรู้ภายในมหาวิทยาลัย ควรปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนที่ต้องเน้นกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม (Work group) เน้นการทำงานเป็นทีมเป็นหลัก (Work teams) ซึ่งสามารถประยุกต์การเรียนการสอนได้เกือบทุกรายวิชา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ความแตกต่างของนักศึกษาแต่ละคนในทีม เข้าใจรูปแบบความสัมพันธ์ในทีมที่ต้องดึงศักยภาพที่โดดเด่นของนักศึกษาออกมาใช้และทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งผู้สอนทำหน้าที่เป็นเพียงแคโค้ช (Coaching) คอยให้โจทย์ คอยแนะนำ ที่สร้างกระบวนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ (Problem – solving) กำกับกิจกรรมการเรียนรู้ สรุปบทเรียน และถอดบทเรียนการเรียนรู้ร่วมกันเท่านั้น ส่วนที่เหลือปล่อยให้เป็นที่ของนักศึกษาได้เรียนรู้จักการบริหารตนเองในทีม (Self-managed team) และฝึกการทำงานข้ามหน้าที่กัน (Cross – function teams) ซึ่งการสอนในรูปแบบนี้จะทำให้นักศึกษาได้ฝึกฝนทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และพัฒนาต่าง ๆ เช่น ความสามารถร่วมมือกับผู้อื่น (Coordinating) ความยืดหยุ่นทางความคิด (Cognitive flexibility) การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน (Complex problem solving) ทักษะระหว่างบุคคล (Interpersonal skills) ซึ่งส่งผลให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น กรณีที่ 2 การสร้างหรือปรับทัศนคติต่อการพัฒนาทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่ อาจใช้วิธีการโน้มน้าวใจหรือสร้างแรงบันดาลใจให้นักศึกษารู้จักการควบคุมตนเองให้มีวินัยหมั่นเรียนรู้ในทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน หรืออาศัยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย เพื่อทำให้นักศึกษามีโลกทัศน์กว้างขึ้นและเกิดการแลกเปลี่ยนทางความคิดระหว่างกลุ่มเพื่อนด้วยกัน นอกจากนี้อาจใช้วิธีการเลือกบุคคลต้นแบบที่ประสบความสำเร็จมาถ่ายทอดและปลูกฝังความคิดในการพัฒนาตนเองอย่างไม่หยุดยั้ง กรณีที่ 3 การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนหรืออาจารย์ที่ปรึกษาต้องกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจและเน้นให้นักศึกษามีเป้าหมายตั้งแต่ระยะต้น (ภายใน 6 เดือน) ระยะกลาง (1 – 3 ปี) และระยะยาว (3 – 5 ปี) เพื่อเป็นโจทย์ชีวิตและให้นักศึกษาได้เรียนรู้กับความพยายามและอดทนต่ออุปสรรคที่เกิดขึ้น เรียนรู้ข้อดีข้อเสียของตนเอง และปรับปรุงให้ดีขึ้น เพราะการทำงานชีวิตวิถีใหม่ (New normal) ส่วนใหญ่เป็นการทำงานจากที่บ้าน (Work from home) เป็นหลักที่นักศึกษาต้องทำงานแข่งกับตนเองต้องมีวินัยอดทนหรือควบคุมพฤติกรรมตนเองให้บรรลุกับเป้าหมาย หรืออาจให้นักศึกษาตั้งเป้าหมายกับอาชีพที่ตนเองอยากจะเป็นในอนาคตแล้วให้เขียนเส้นทางว่ากว่าจะเป็นอาชีพนั้นได้ต้องมีคุณสมบัติอะไรบ้าง ต้องมีประสบการณ์ด้านใดบ้าง และจะฝึกฝนอย่างไรจึงจะได้

ตั้งต้นหลังจากนั้นให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนระหว่างกันวิธีนี้จะทำให้นักศึกษาได้มุมมองที่หลากหลายจากเพื่อน
วัยเดียวกันส่งผลให้เกิดแรงสนับสนุนและเกิดความท้าทายที่อยากจะทำด้วยตนเอง กรณีที่ 4 สำหรับนักศึกษาหาก
มีเวลารว่างนอกเวลาเรียนควรหาโอกาสในการฝึกงานหรือทำงานนอกเวลาเรียน (Part-time) แม้มหาวิทยาลัยไม่ได้
บังคับอยู่ในหลักสูตร เพื่อจะได้เรียนรู้กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นและสะสมประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่
อยู่ในวัยเรียนซึ่งจะเชื่อมโยงกับการประยุกต์ความรู้ทางวิชาการที่ได้รับมาแล้วนำมาใช้กับการทำงานจริง รู้จักการ
ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายนอกมหาวิทยาลัย กรณีที่ 5 หากอาจารย์สั่งงานหรือสั่งการบ้านที่ต้องทำงาน
เป็นกลุ่มหรือเป็นทีม นักศึกษาควรเลือกทำงานกลุ่มกับเพื่อนในชั้นเรียนที่มีความหลากหลายไม่ซ้ำกับเพื่อน
นักศึกษาที่ได้ร่วมงานก่อนหน้านี้ เพื่อจะได้เข้าใจและยอมรับความแตกต่างที่หลากหลายของเพื่อนแต่ละคน ฝึก
บทบาทการเป็นผู้นำและผู้ตามในบริบทที่แตกต่างกัน ฝึกการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนที่หลากหลาย

2. งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำไปต่อยอดสร้างชุดคู่มือทักษะการทำงานในชีวิตวิถีใหม่และหลักสูตรอบรมเพื่อ
พัฒนาศักยภาพภายใต้โครงการ “เตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่การทำงานในชีวิตวิถีใหม่” เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกวิธี
คิดและฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับผู้อื่นก่อนสำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้
นักศึกษามีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตวิถีใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จริยธรรมการวิจัย

งานวิจัยนี้ผ่านการรับรองมาตรฐานทางจริยธรรมในคนเลขที่ UTCCEC/Expedited003/2565

เอกสารอ้างอิง

- Ajzen I., & Fishbein, M. (1980). Theory of reasoned action: A critical assessment. *Journal for the Theory of Social Behavior*, 13(2), 155–163. <https://doi.org/10.1111/j.1468-5914.1983.tb00469.x>
- Ajzen, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50(2), 179–211. [https://doi.org/10.1016/0749-5978\(91\)90020-T](https://doi.org/10.1016/0749-5978(91)90020-T)
- Anderson, M. (2020). *The Most In-Demand Hard and Soft Skills of 2020*.
<https://www.linkedin.com/business/talent/blog/talent-strategy/LinkedIn-most-in-demand-hard-and-soft-skills>
- Ariyathada, A. (2021). *The causal model of mental characteristics and educational environments which effected the entrepreneurial orientation focusing on entrepreneurship by an intention of an entrepreneurial students*. Srinakharinwirot University.
- Bandura, A. (1989). Human Agency in Social Cognitive Theory. *The American Psychologist*, 44, 1175-1184. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.44.9.1175>

- Bhanthumnavin, D. (2004). *How can leader develop future orientation and self-control of followers the article of seminar on Thai behavioral research system solve the problem and develop youth*. National Research Council of Thailand and the National Commission for Research and Development of Thai Behavioral Systems.
- Bhanthumnavin, D. (2013). *Antecedents and consequences of mindful risk-taking behavior in secondary school students*. National Research Council of Thailand, Research and Development of Thai Behavioral Systems.
- Bhanthumnavin, D. (2015). *Multi-dimensional test construction of readiness and potential to become researchers in different types of individuals. Research program multi-causal factor of readiness and potential to become researcher in university students and Thai scholars*. National Institute of Development Administration, School of Social and Environmental Development.
- Boualar, K. (2018). Psychological Characteristics and Situational Factors as Correlates of Absorption-Study Behavior of the First-Generation University Students. *Journal of Behavioral Science for Development*, 10(2), 56-82. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JBSD/article/view/130336>
- Charoenmitsakul, N. (2009). *Psycho-social factors influencing knowledge and learning acquisition behaviors of the third-class level students in Ubon Ratchathani educational service area 4* (Master's thesis). Ubon Ratchathani Rajabhat University
- Chomphunut, C. (2020). *The factors affecting learning skills in 21st century critical thinking and problem solving for high school in science-mathematics learning plan*. Naresuan University.
- Chopik, J., O'Brien, E., & Konrath, H. (2017). Differences in empathic concern and perspective taking across 63 countries. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 48(1), 23-38.
- Cogan, K., & Petrie, T. (1996). *Exploring sport and exercise psychology*. American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10186-016>
- Cohen, J. (1977). *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Cronbach, L. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16, 297-334.

- De Volder, M., & Lens, W. (1982). Academic achievement and future time perspective as a cognitive-motivational concept. *Journal of Personality and Social Psychology*, 42(3), 566–571. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.42.3.566>
- Department of Mental Health. (2016). *Annual Report Department of Mental Health Fiscal Year 2016*. Ministry of Health.
- Goleman, D., Boyatzis, E., Dhar, U., & Osiri, K. (2021). Thrive and survive: Assessing personal sustainability. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 73(1), 27–50. <https://doi.org/10.1037/cpb0000193>
- Graeff, C. (1997). Evolution of situational leadership theory: A critical review. *The Leadership Quarterly*, 8(2), 153–170. [https://doi.org/10.1016/S1048-9843\(97\)00000-0](https://doi.org/10.1016/S1048-9843(97)00000-0)
- Guss, D., Burger, L., & Dorner, D. (2017). The Role of Motivation in Complex Problem Solving. *Frontiers in psychology*, 8, 851. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00851>
- Inta, M. (2019). Soft Skills: The essential skills to be professionalism of the modern teachers. *Journal of education, Srinakharinwirot University*, 20(1), 153-167.
- Jongjaisurathum, S. (2016). *Mixed methods research of multilevel causal factors of self-regulated learning of mathematics influencing mathematics achievement of mathayomsuksa students*. Srinakharinwirot University.
- Kaewsamut, S. (2020). Lifestyle behavior according to the Philosophy Sufficiency Economy of physical education students: Faculty of Education at Sisaket Rajabhat University. *Journal of Humanities and Social Sciences, Ubon Ratchathani Rajabhat University*. 12(1), 247-258.
- Khatthiphong, P. (2010). *Psychosocial Factors Related to Political Intelligence of Undergraduate Students*. National Institute of Development Administration.
- Khongyingyai, N., Bhanthumnavin, D., Bhanthumnavin, D. (2021). Effects of Persuasive Message and Supportive Writing on Readiness to Explore Knowledge for Healthy Aging Preparation in Undergraduate Students. *Journal of Behavioral Science for Development*, 13(2), 151–166. <https://so02.tcithaijo.org/index.php/JBSD/article/view/248347>
- Klaykaew, K. (2016). The Influences of Socialization and Psychological Characteristics on Good Democratic Citizenship Behavior of bachelor's degree Students. *Journal of Behavioral Science for Development*, 8(2), 209-231. <https://so05.tcithaijo.org/index.php/pkrujo/article/download/243185/170658/899359>
- Klayyprayong, V. (2020). *Psychosocial and experiential learning behavior effect on innovation skill of student in work-based education*. Srinakharinwirot University.

- Magnusson, D., & Endler, N. (1977). *Personality at the crossroads: Current issues in interactionism psychology*. LEA Publishers.
- Mekkhachorn, W., Bhanthumnavin, D., Meekun, K., Sitsira-at, S. & Pimthong, S. (2020). Psychosocial Factors Related to Self-Determination Behavior in Learning of Undergraduate Students. *Journal of Behavioral Science for Development*, 12(1), 74–91. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JBSD/article/view/191327>
- Metheekul, P. (2018). *Development Program for digital Literacy and Digital Media Utilization Behavior for Instruction of Preservice Teachers in the twenty-First Century*. Srinakharinwirot University.
- Muthen, K., & Muthen, O. (2007). *Mplus User's Guide*. (6th ed.). Los Angeles.
- Penratanahiran, R., & Thongkham, K. (2021). A Survey of Soft Skills Needed in the 21st Century Workplace. *Rajabhatrambhaibarni research journal*, 15(1), 59-69. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RRBR/article/view/250889>
- Phokhao, S. (2017). *The need for activities to develop skills related to work and life (Soft Skills) for regular program master's degree students*. National Institute of Development Administration.
- Phomlakano, D. (2006). *The causal factors and the effect of intelligent behavior to take care of one's health of high school students in the health promotion school project*. (Research report). National Institute of Development Administration.
- Phonok, C. (2014). *21st century skills; transversal skills*. <https://www.dailynews.co.th/article/223844>
- Pimthong, S. (2011). Psycho-Social Factors Correlated with HIV/AIDS Preventive Behavior in Men Who Have Sex with Men: A Structural Equation Model. *Warasan Phuettikammasat*, 18(2). <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BSRI/article/view/2214>
- Porter, W., Lawler, E., & Hackman, R. (1975). *Behavior in organizations*. McGraw-Hill.
- Praditbathuka, P. (2013). *The Psycho-Social causal factors affecting the competency and research-based instruction behaviors of faculty member of Rajabhat university in bangkok*. Srinakharinwirot University.
- Praneetvatakul, B. (2017). Psychosocial Correlates of Communicable Disease Preventive Behavior in Public Places for Undergraduate Students. *Journal of Behavioral Science for Development*, 10(1), 83–102. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JBSD/article/view/99679>

- Prayoonsak, S. (2017). *Structural causal relationships of antecedent factors of becoming football fans of the Thailand premier league club and fan behavior influencing social well-being and mental health*. Srinakharinwirot University.
- Proyrungroi, P., & Chansom, N. (2021). Soft Skills Factors Affecting to Workers Performance Effectiveness of Y Generation Group in Bangkok. *Rajapark Journal*, 15(42), 117-126. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RJPJ/article/view/252492>
- Punpromthada, A. (2021). *Predicting COVID-19 Related Preventive Behaviors Using Three Psycho-Social Models in Undergraduate Student*. National Institute of Development Administration.
- Rogers, C. (1959). A Theory of Therapy, Personality, and Interpersonal Relationships: As Developed in the Client-Centered Framework. In S. Koch (Ed.), *Psychology: A Study of a Science. Formulations of the Person and the Social Context*. McGraw Hill.
- Sakdapat, N. (2021a). Psychosocial Factors Related to the COVID-19 Prevention Behaviors of Undergraduate Students. *Warasan Phuettikammasat*, 27(2), 39-61. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BSRI/article/view/248262>
- Sakdapat, N. (2021b). Psychological Characteristics and Situational Factors as Correlates of Online Learning Preparation Behavior of Undergraduate Students. *Journal of Social Development*, 23(2), 106-131. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/jsd/article/view/253733>
- Sareerasart, W. (2011). *The relationship among social situations and psychological immunity to internet behavior focusing on safety and usefulness of female students in high schools with and without internet safety project*. Srinakharinwirot University.
- Satiranant, S. (2019). A study of psychosocial factors related to appropriate weight-loss behaviors of adolescents. *Journal of Srinakharinwirot Research and Development*, 12(24), 126–137. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/swurd/article/view/252890>
- Sirirak, J. (2012). *Psychological factors and situation family and mental self-sufficiency related system behavior Responsibility of junior high school students*. Srinakharinwirot University.
- Songseree, P. (2018). *psychosocial factors related to learning inquiry behaviors and twenty first century skills of lower secondary school student*. Srinakharinwirot University.
- Supamut, D. (2016). Integration of psychological and situational antecedents of work behavior in cabin crew. *Journal of Behavioral Science for Development*, 8(1). <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JBSD/article/view/48033>

- Sutjaritwarangoon, T. (2014). *Psycho-Social Factors as Correlate of Comprehensive Examination Related Stress in Graduate Students at National Institute of Development Administration*. National Institute of Development Administration
- Tangcharoen, S. (2011). *Psychosocial Factors and Time Management Ability related to Responsibility Behavior of Students in Part time Bachelors of Rajamangala University*. Srinakharinwirot University.
- Tangchitprattana, G. (2019). *Buying behavior based on critical thinking on interactionism model of undergraduate students*. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 12(3), 100-124.
- Thamcharoan, S., & Suwandee, L. (2004). *Psychosocial indicators of adolescent ethical behavior in areas with different levels of provocation sources*. Department of Psychology, Burapha University.
- Thongpakdee, T. (2008). *Relationship between university experience and personality of graduate students*. Srinakharinwirot University.
- Tiawilai, Y., & Banthumnanawin, D. (2018). The Psycho-social Correlates of Rights Respecting Communications Behavior Focusing on social media of Undergraduate Students. *Warasan Phuettikammasat*, 24(2), 21-42. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/BSRI/article/download/115191/102247/364219>
- Tongman, S., & Peungposop, S. (2019). Psychosocial Factors Related to Learning Behaviors by Constructionism among Students in the Secondary Educational Service Area. *Journal of Behavioral Science for Development*, 11(2), 58-77.
<http://bsris.swu.ac.th/jbsd/622/4.186072-Sawanya.pdf>
- Vasavanon, A. (2019). *Effectiveness of promoting positive psychology towards elderly care among senior in high school students*. National Institute of Development Administration.
- Vazsonyi, T., Ksinan Jiskrova, G., Ozdemir, Y., & Bell, M. (2017). Bullying and Cyberbullying in Turkish Adolescents: Direct and Indirect Effects of Parenting Processes. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 48(8), 1153-1171.
- Wattanacheewanpakorn, W. (2013). The psycho-social correlates of academic and virtueoriented behaviors of Undergraduate Students. *Journal of the Institute of Culture and the Arts, Srinakharinwirot University*, 14(2), 116-121. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jica/article/view/15174/13916>
- Wongsutthirat, L. (1998). *Factors Affecting the Values of Adolescent Students in Choosing a Group of Friends*. National Institute of Development Administration.